

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/200/2020
Identifikačné číslo spisu: 4315207357
Dátum vydania rozhodnutia: 12.07.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:4315207357.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľa Q. C., bývajúceho v Š., P. XX, proti mužovi, ktorého otcovstvo má byť určené Q. I., bývajúceho v L., U. XXXX/X, zastúpenému Advokátskou kanceláriou ANDRAŠOVIČ & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Lermontovova 14, IČO: 36 860 018, za účasti matky Q. C., bývajúcej v Š., P. XX, o určenie otcovstva a o určenie výživného na plnoleté dieťa, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 12C/36/2015, o dovolaní muža, ktorého otcovstvo má byť určené proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 11. marca 2020 sp. zn. 25Co/215/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) (v poradí druhým) rozsudkom z 20. mája 2019 č. k. 12C/36/2015-373 vo výroku I. určil, že Q. I., nar. X.X.XXXX, rodné číslo: XXXXXX/XXX, štátny občan A. P. je otcom Q. C., nar. XX.X.XXXX v Ž., rodné číslo: XXXXXX/XXXX, zapísané v knihe narodení matričného úradu Ž. vo zväzku XX ročník XXXX na strane XXX pod por. číslom XXX, z matky Q. C., nar. XX.X.XXXX, rodné číslo: XXXXXX/XXXX, štátne občianstvo A. P.; vo výroku II. zaviazal muža, ktorého otcovstvo má byť určené (ďalej aj „odporca“) prispievať na výživu navrhovateľa 100,- eur mesačne, ktoré je povinný k rukám navrhovateľa uhrádzať vždy do 15-teho dňa kal. mesiaca vopred, počnúc dňom 23.4.2015; vo výroku III. zaviazal odporcu uhradiť zročné výživné za obdobie od 23.4.2015 do 20.5.2019 vo výške 4.926,67 eur k rukám navrhovateľa v lehote do 60 dní od právoplatnosti rozsudku; vo výroku IV. zaviazal odporcu zaplatiť trovy dôkazu vo výške 94,38 eur na účet Okresného súdu Levice a to v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie odôvodnil rozhodnutie v časti výživného tým, že pri dokazovaní zistoval, či nedošlo k zmene majetkových a osobných pomerov na strane účastníkov konania, predovšetkým sa zameral na to, že navrhovateľ je odkázaný výživným zo strany svojich rodičov. Preukázané bolo, že

navrhovateľ sa pripravuje ďalším štúdiom na svoje budúce povolanie, dennou formou štúdia, pričom doplnenie štúdia zo strany navrhovateľa považoval súd jednoznačne v jeho záujme z dôvodu možného sa uplatnenia navrhovateľa i napriek zdravotnému postihnutiu na pracovnom trhu. Napriek tomu, že navrhovateľ poberá invalidný dôchodok, súd považoval i ku dňu rozhodnutia výživné vo výške 100 eur mesačne za primerané, keďže táto výška výživného nie je podľa názoru súdu pre povinnú osobu likvidačná a po úhrade uvedeného výživného bude tak zabezpečená primeraná životná úroveň povinnej osoby. Súd pri určovaní výživného opätovne zohľadnil skutočnosť, že navrhovateľ je zdravotne ťažko postihnutý, i napriek tomu, že poberá invalidný dôchodok, táto suma invalidného dôchodku je nepostačujúca na zabezpečenie jeho životných potrieb, nákladov spojených so zdravotným stavom ako aj štúdiom, preto navrhovateľ je podľa názoru súdu naďalej odkázaný na výživu zo strany rodičov, teda nielen zo strany matky, ktorá doteraz zabezpečovala náklady navrhovateľa, ale aj zo strany povinnej osoby, teda zo strany odporcu, ktorý bol týmto rozsudkom určený za otca navrhovateľa.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“), v poradí druhým rozsudkom z 11. marca 2020 sp. zn. 25Co/215/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti určenia otcovstva, určenia výživného, trovách dôkazu a trovách konania; zmenil rozsudok tak, že zaostalé výživné za čas od 23.4.2015 do vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu v sume 5.826,66 eura je odporca povinný zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a rozhodol o náhrade trov konania.

2.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd v uviedol: ... „Odporca bol v žalobe označený menom, mesiacom a rokom narodenia, adresou bydliska. Súd prvej inštancie mu doručoval písomnosti, na ktoré reagoval a dňa 14.1.2016 bol vypočutý na pojednávaní, na ktorom boli konštatované jeho generálie. Odporca v odvolaní namietal nesprávny postup súdu prvej inštancie, ktorý neodstraňoval vady žaloby a mal ju pre neplatnosť žalobného návrhu zamietnuť. Odporca by mal rozlišovať medzi odstrániteľnými vadami konania a neodstrániteľnými vadami konania. Nedostatok návrhu je odstrániteľná vada konania. Navrhovateľ identifikoval odporcu, neuviedol iba deň jeho narodenia. Vzhľadom na ich vzájomné vzťahy ani nebolo možno to od neho spravodlivo požadovať. Pokiaľ by súd prvej inštancie trval na tejto identifikácii, odňal by tým spravodlivosť navrhovateľovi a nie odporcovi. Odporca bol identifikovateľný, nezameniteľný s inou osobou, zúčastnil sa prvého pojednávania a počas celého konania bol aktívny, navrhol vykonanie znaleckého dokazovania popierajúc pohlavný styk s matkou dieťaťa. Preto odvolací súd jeho námietku považoval za nedôvodnú. ...

Odporca má mylný názor, že invalidný dôchodok nahrádza príjem navrhovateľa, a preto nie je ďalej odkázaný na jeho vyživovacie povinnosť. Ustanovenie § 62 ods. 1 ZoR je založené na spôsobilosti dieťaťa samostatne sa živiť. Samotná skutočnosť, že dieťa nadobudlo pracovnoprávnu spôsobilosť, nemá vplyv na zánik vyživovacej povinnosti rodičov. Rovnako nestačí preukázanie skutočností, že dieťa už je schopné nejakej zárobkovej činnosti. Zákon uprednostňuje záujem oprávneného, preto ak sa dieťa rozhodlo pokračovať v ďalšom vzdelávaní, hoci už skončilo prípravu na konkrétne povolanie, povinnosť rodičov vyživovať dieťa nezaniká. Vyživovacia povinnosť končí dosiahnutím prvého najvyššieho stupňa bežnom vzdelávacom procese vzdelania. Dieťa je schopné samo sa živiť vtedy, ak je schopné samostatne uspokojovať svoje potreby. Môže sa stať, že táto okolnosť nikdy nenastane, napríklad v prípade ťažkej invalidity dieťaťa. Povinnosť rodičov dieťa živiť existuje ako podporný prostriedok výživy po celú dobu života. Súd prvej inštancie správne postupoval v zmysle uvedených kritérií, správne vyhodnotil, že navrhovateľ poberajúci invalidný dôchodok nie je schopný z neho uspokojovať samostatne svoje životné potreby. Odvolací súd podotýka, že táto neschopnosť je daná bez ohľadu na ďalšie pokračovanie v štúdiu navrhovateľa. Odporca počas celého konania poukazoval svoje príjmy. Má dôchodok 815,23 eura, manželka 574,70, spolu 1.389,93 eura, z čoho na každého pripadá suma 694,96 eura. Odporca tvrdí, že nie je schopný hradiť svoje náklady na živobytie, musel si vziať pôžičku. Na druhej strane tvrdí, že navrhovateľ je schopný sa samostatne živiť z príjmu dôchodku 339,60 eura.“

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, jeho prípustnosť odôvodnil výslovne ustanovením § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, pretože súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie

zmeniť tak, že návrh navrhovateľa zamietne, alternatívne žiadal rozsudky odvolacieho a prvoinštančného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP odôvodnil tým, že navrhovateľ v návrhu na začatie konania nevymedzil odporcu v zmysle § 133 ods. 1 CSP a § 25 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), keď neuviedol správne dátum narodenia. Súd mal uznesením vyzvať navrhovateľa na odstránenie tejto vady uznesením v zmysle § 161 ods. 3 CSP. V tomto prípade bol dovolateľ od roku 2015 účastníkom konania, ktoré porušuje jeho procesné práva (neúplný návrh) a počas celej doby nedošlo k odstráneniu nedostatku procesnej podmienky, ešte pred vydaním rozhodnutia, ktorým sa konanie končí s poukazom na ustanovenie § 161 ods. 3 CSP. Súd nemôže viesť konanie, ak nie sú splnené procesné podmienky na konanie. Jedná sa o tak závažné procesné pochybenie, ktoré nebolo možné konvalidovať v rámci rozhodovania odvolacieho súdu. Odvolací súd mal v rámci odvolacieho konania rozsudok prvoinštančného súdu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie s povinnosťou odstrániť procesné nedostatky.

3.2. V odôvodnení dovolania, ktorého prípustnosť vyvodil dovolateľ z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP uviedol, že dovolací súd vo svojej ustálenej rozhodovacej praxi ukladá povinnosť prispievať na výživu plnoletého dieťaťa v prípadoch poberania len čiastočného invalidného dôchodku, kde postihnutie dieťaťa dovoľuje jeho zaradenie do pracovného života a príprava na budúce povolanie je opodstatnená. V tomto prípade neprichádza do úvahy zaradenie do pracovného života z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia a argumentácia, že jeho príjem a ďalšie príspevky zo strany štátu nepokrývajú jeho potreby nie je pravdivá. Návrh na určenie otcovstva a výživného na plnoleté dieťa bol podaný až po nadobudnutí plnoletosti navrhovateľa, ktorý predtým necítil potrebu, aby došlo k určeniu otcovstva a výživného. Navrhovateľa zaťažuje bremeno dokazovania. Počas celého konania nedokázal preukázať opodstatnenosť prípravy na budúce povolanie, ani zaradenie sa do pracovného života. Jeho požiadavka určenia výživného na plnoleté dieťa je v rozpore s jeho tvrdeniami a výškou mesačného príjmu. Na jednej strane je potvrdením preukázané, že navrhovateľ si dokáže z invalidného dôchodku uhrádzať v plnej miere poskytované náklady na vzdelanie, ktoré tvoria len časť jeho príjmu a po pripočítaní ďalších príspevkov mu ostáva viac ako polovica invalidného dôchodku. Z vyššie uvedených skutočností je preukázateľné, že navrhovateľove tvrdenia o nemožnosti hradiť štúdium potrebné na prípravu na budúce povolanie sa nezakladá na pravde. V prípade nemožnosti zamestnať sa z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia je invalidný dôchodok obdobou mzdy, nakoľko slúži na uspokojenie potrieb plnoletého dieťaťa, ktorému je priznaný. Základným kritériom pre nepriznanie výživného pre plnoleté dieťa je podmienka schopnosti samostatne sa živiť, ktorá bola v tomto prípade splnená dňom priznania plného invalidného dôchodku z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia a poklesu vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %.

4. K dovolaniu sa spoločne vyjadrili navrhovateľ a matka, ktorí nepovažovali za pravdivé tvrdenie dovolateľa, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Vada neúplného návrhu na začatie konania bola podľa nich odstránená na prvom pojednávaní a v tomto sa prikláňajú k názoru odvolacieho súdu. Nestotožnili sa ani s názorom, že momentom priznania plného invalidného dôchodku je splnená podmienka schopnosti samostatne sa živiť. Navrhovateľ a matka žiadali nevyhovieť podanému dovolaniu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník zastúpený v súlade so zákonom advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba ako neprípustné odmietnuť.

6. Dovolanie je v danom prípade podané v konaní o určení otcovstva a o určení výživného plnoletému dieťaťu, ktoré sú upravené od 1. júla 2016 v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci určenia otcovstva a určenia výživného, prípustnosť dovolania odporcu bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

7. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP.

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady znátočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017, 9Cdo/213/2021). Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

9. Najvyšší súd už v rozhodnutiach vydaných pred účinnosťou nového civilného procesného kódexu CSP viackrát uviedol (sp. zn. 1 Cdo 26/2019, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014), že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane odvolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/107/2019, 1Cdo/228/2019, 4Cdo/148/2019, 9Cdo/213/2021).

9.1. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9.2. Treba mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

10. Dovolateľ v zmysle § 420 písm. f/ CSP namieta predovšetkým to, že v návrhu na začatie konania nebol správne označený jeho dátum narodenia a súd prvej inštancie uznesením nevyzval na doplnenie alebo opravu tohto návrhu. Súd mal konanie zastaviť, pretože nedošlo k odstráneniu procesnej podmienky ešte pred vydaním rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Odvolací súd mal v rámci odvolacieho konania rozsudok provinštančného súdu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie s povinnosťou odstrániť procesné podmienky.

10.1. Konanie v danej veci začalo za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku 23. apríla 2015 doručením žaloby súdu. K definitívnemu doplneniu označenia Q. I. o dátum jeho narodenia došlo na pojednávaní súdu prvej inštancie 14. januára 2016 (predtým lustrácia účastníka súdom na č.l. 10 spisu), za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 79 ods. 1 prvá a druhá veta zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) konanie sa začína na návrh. Návrh má okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3) obsahovať meno, priezvisko, prípadne aj dátum narodenia a telefonický kontakt, bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, a musí byť z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha.

10.2. V prípade, ak je účastníkom konania fyzická osoba, musí byť v žalobe identifikovaná menom, priezviskom, bydliskom a údajom o štátnom občianstve. Tieto náležitosti sú stanovené obligatórne, a ak v žalobe chýbajú, súd musí tento nedostatok (vadu konania) odstrániť postupom podľa § 43 ods. 1 OSP. Akékoľvek ďalšie identifikátory fyzickej osoby, napr. dátum narodenia, rodné číslo či telefonický kontakt, sú identifikátormi fakultatívnymi, teda žaloba (návrh na začatie konania) tieto identifikátory obsahovať nemusí, avšak v konkrétnom prípade môžu napomôcť identifikáciu konkrétneho účastníka. Ak napríklad dve fyzické osoby majú rovnaké meno a priezvisko, bývajú na rovnakej adrese a sú štátnymi občanmi rovnakého štátu, nepochybne pomôže súdu ako identifikačný údaj na rozlíšenie (napr. otca a syna) údaj o dátume narodenia či rodnom čísle. (ŠTEVČEK, Marek. § 79 [Návrh na začatie konania]. In: ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana a kol. Občiansky súdny poriadok I. diel. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-7400-406-3.)

10.3. Pokiaľ žalobca označí žalovanú právnickú osobu nepresne tak, že neuvedie správne jej sídlo, hoci niet pochyb o tom, kto je podľa § 90 OSP žalovaným, ide len o vadu žaloby, ktorú súd odstráni buď sám alebo postupom podľa ustanovenia § 43 OSP (R 46/2005).

10.4. Náležitosti návrhu na začatie konania (žaloby) vyplývajú z ustanovení § 79 ods. 1 a § 42 ods. 3 OSP. Nesprávnosť alebo neúplnosť označenia účastníka v žalobe je dôvodom postupu súdu podľa ust. § 43 OSP. Označenie účastníka je pritom neúplné najmä vtedy, ak chýba niektorý z jeho identifikačných znakov. Ak je účastníkom konania fyzická osoba, uvedenie jej dátumu narodenia je fakultatívnou náležitosťou žaloby, nakoľko rodné číslo je chránené ako osobný identifikátor. Dátum narodenia fyzickej osoby nie je náležitosťou žaloby, a jeho neuvedenie nespôsobuje neúplnosť žaloby. Uvedením tejto náležitosti sa spravidla odstraňujú problémy pri doručovaní zásielok. (2Obdo/42/2012).

10.5. V danom prípade podal navrhovateľ (plnoleté dieťa) návrh na začatie konania v čase účinnosti OSP a preto je potrebné ho posudzovať podľa ustanovení tohto zákona (viď § 395 ods. 2 CSP). Ustanovenie § 79 ods. 1 prvá a druhá veta vyžadujú pre označenie účastníkov - fyzických osôb - nepodnikateľov - predovšetkým meno, priezvisko a bydlisko, ďalšie údaje ako napr. dátum narodenia je vhodné uviesť za účelom identifikácie osoby, najmä ak na tej istej adrese bývajú dve fyzické osoby s rovnakým menom a priezviskom. Účelom tohto ustanovenia je predovšetkým ustálenie a individualizovanie účastníkov konania spôsobom, ktorý nepripúšťa zámenu s inou osobou. Navrhovateľ v návrhu na začatie konania správne uviedol meno, priezvisko a bydlisko odporcu, pričom nesprávnosť v označení dátumu narodenia (chýbajúci deň a nesprávny rok narodenia) nespôsobovala možnosť zámény účastníka konania, pričom túto „vadu“ odstránil sám súd prvej inštancie zistením správneho dátumu narodenia vykonanou lustráciou v Registri obyvateľov SR z 5. mája 2015 (č.l. 10 spisu) a neskôr ju ustálil a vadu definitívne odstránil pri vypočutí účastníka na pojednávaní súdu 14. januára 2016. Dovolací súd poznamenáva, že ani v prípade súčasne platnej a účinnej úpravy v § 133 ods. 1 CSP nie je bezpodmienečne nutné trvať na uvedení dátumu narodenia v žalobe/návrhu na začatie konania (viď napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/61/2020). Z uvedeného vyplýva, že úplnosť v označení účastníka konania o dátum jeho narodenia odstránil súd prvej inštancie včas a v súlade s procesnými predpismi, konanie tak netrpelo vadou, na ktorú by dopadalo ustanovenie § 420 písm. f/ CSP.

11. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania odôvodňuje aj § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

11.1. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a

to spôsobom vymedzeným v § 432 až § 435 CSP.

11.2. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

11.3. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

11.4. Ako už bolo uvedené, z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vyplýva, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu) a nie otázka skutková. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí odvolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je odvolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (3Cdo/218/2017, 3Cdo/27/2019, 4Cdo/172/2017, 4Cdo/148/2018, 8Cdo/144/2018, 9Cdo/213/2021).

11.5. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, odvolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže odvolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý odvolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) koncepcii právnej úpravy dovolania ale i dovolacieho konania normovaného Civilným sporovým poriadkom (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017, 8Cdo/100/2019). Treba zdôrazniť, že povinnosť vymedziť právnu otázku ukladá dovolateľovi zákonodarcia.

11.6. Odvolací súd vyhodnotiac obsah dovolania dospel k záveru, že dovolateľ nevymedzil právnu otázku v súlade s vyššie uvedenými kritériami, ale vyjadril iba svoj nesúhlas so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu. V dovolaní odporca výslovne uviedol, že dovolanie dôvodí podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. V texte dovolania v časti „B/ rozdielne rozhodovanie dovolacieho súdu“ poukazoval na skutočnosť, že „dovolací súd vo svojej ustálenej rozhodovacej praxi ukladá povinnosť prispievať na výživu plnoletého dieťaťa v prípadoch poberania len čiastočného

invalidného dôchodku“ a „Na základe preukázaných skutočností, ktoré sú obsahom spisu prvoinštančný, ako aj odvolací súd rozhodol vo veci rozdielne od rozhodovania dovolacieho súdu v obdobných veciach. Základným kritériom pre nepriznanie výživného pre plnoleté dieťa je podmienka schopnosti samostatne sa živiť, ktorá bola v tomto prípade splnená dňom priznania plného invalidného dôchodku z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia a poklesu vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %“ a opísal ním vnímaný skutkový a právny stav, polemizoval s tvrdeniami navrhovateľa a matky, prípadne sa ich snažil vyvrátiť, tým i keď nepriamo v podstate odvolaciemu súdu vyčíta nesprávne zistenie skutkových okolností, nesprávne hodnotenie dôkazov, nesprávne vyhodnotenie unesenia dôkazného bremena, prípadne spochybňuje právne posúdenie veci, čo môže nanajvýš viesť (len) k spochybňovaniu správnosti jeho rozhodnutia a ku kritike prístupu odvolacieho súdu k právnomu posúdeniu veci. Z dovolania nevyplyva ani konkretizácia predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle odporcom označeného ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, že právna otázka (ktorej vymedzenie v dovolaní chýba), z ktorej odvolací súd vychádzal pri rozhodovaní je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Na rozdielnu rozhodovaciu prax dovolaciemu súdu odporca v dovolaní neponúka žiadne jeho rozhodnutia.

11.6. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že otázke posúdenia schopnosti samostatne sa živiť v zmysle § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine sa dovolací súd zaoberal napr. v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/83/2018 a sp. zn. 4Cdo/20/2020, podľa ktorých tento pojem patrí k právnym normám s neurčitou (abstraktnou) hypotézou, kde je vždy úlohou súdu, aby podľa svojho uváženia, s ohľadom na okolnosti prípadu, sám túto hypotézu vymedzil. Zákon prikazuje súdu prihliadať na schopnosť dieťaťa sa živiť. V tejto súvislosti je nutné uviesť, že vo všeobecnosti závery súdov pri posudzovaní uvedenej otázky sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednáwanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k prijatiu toho - ktorého rozhodnutia. Dovolací súd je toho názoru, že nie je možné precedenčne zaviazat' súdy ku konkrétnemu spôsobu rozhodovania pri existencii určitej okolnosti, keďže konštatovanie kedy vzniká a zaniká schopnosť dieťaťa samostatne sa živiť je vždy výsledkom posúdenia individuálnych skutkových okolností každej prejednáwanej veci vo vzájomných súvislostiach. Vďaka tomu potom môže súd prijať celkom jedinečné a konkrétne závery "šité na mieru" pre ten-ktorý prípad.

11.7. V prejednávanom spore súdy nižších inštancií vychádzali predovšetkým z toho, že navrhovateľ je zdravotne ťažko postihnutý a výška invalidného dôchodku je nepostačujúca na zabezpečenie jeho životných potrieb, nákladov spojených so zdravotným stavom ako aj štúdiom (body 36. - 37. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, bod 10. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). K tejto argumentácii podporne dovolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I.ÚS 1996/12, podľa ktorého samotným priznaním invalidného dôchodku a príspevku na starostlivosť nezaniká vyživovacia povinnosť rodičov k deťom. Konštrukcia sociálnych platieb (dôchodkov, dávok, prípadne služieb v širokom slova zmysle) objektívne nemôže zohľadňovať všetky individuálne pomery oprávneného príjemcu. Ak dieťa nenadobudne schopnosť samostatne sa živiť, napríklad z dôvodu plnej invalidity, vyživovacia povinnosť rodičov bude trvať po dobu celého jeho života.

12. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie odporcu odmietol z časti podľa § 447 písm. c/ CSP z dôvodu jeho neprípustnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP a z časti podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

13. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP, keď nezistil splnenie podmienok pre použitie § 53 CMP, navyše navrhovateľ ani matka si náhradu trov dovolacieho konania neuplatňovali (§ 57 CMP).

14. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.